

Metsänkäsittelyn ohje merikotkan pesän lähistöllä

Luonnonsuojelulain 73 § suojelee suurten petolintujen pesäpuita ja pesimärauhaa. Tätä ohjetta noudattamalla hakkuut voidaan toteuttaa niin, että luonnonsuojelulain 73 §:n mukaiset rauhoitussäännökset tulevat huomioiduiksi. Jos metsätaloustoimien toteuttaminen ei ole mahdollista ohjeen mukaisesti, tulee toimijan olla yhteydessä alueelliseen ELY-keskukseen, joka neuvoo asiassa.

Merikotkien pesäpaikkojen huomiointi metsänkäsittelyssä

Tämä ohje koskee kaikkia metsätaloustoimenpiteitä merikotkan pesän läheisyydessä, mukaan lukien hakkuut, puutavaran kuljetus, istutus, taimikon hoito ja ojitus. Myös melu tai kauempana tapahtuva toiminta paikalla, josta on näköyhteys pesälle, voi aiheuttaa pesinnän keskeytymisen.

Ohje sisältää sekä velvoittavia että suositeltuja toimintaohjeita. Nämä on alempana selkeästi eritelty. Velvoittavia toimintaohjeita on noudatettava luonnonsuojelulain noudattamiseksi. Suositeltujen toimintaohjeiden noudattaminen jää maanomistajan vapaaehtoisen harkinnan varaan.

Ohjeen ovat laatineet Sääksisäätion merikotkatyöryhmä, Helsingin yliopiston Luonnontieteellinen keskusmuseo, Ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö, ELY-keskukset, Metsähallitus ja Suomen metsäkeskus vuonna 2023. Tämä ohje on laadittu ohjeistamaan metsänkäyttöä, eikä sitä tule suoraan käyttää ohjeena muiden maankäyttömuotojen tai häiriötä aiheuttavien toimien osalta.

Merikotkan pesimäaika on Etelä- ja Keski-Suomessa 1.2.–31.7 ja Kainuussa, Koillismaalla ja Lapissa 15.2.–15.8 ja tällöin laji on erityisen arka häiriölle.

Metsänkäsittelytoimenpiteissä otetaan huomioon kaksi vyöhykettä (*suojavaiohyke* ja *häiriövyöhyke*) pesän ympärillä.

Velvoittavat ohjeet

Noin 50 m säteellä pesästä (suojavaiohykkeellä) ei tule tehdä mitään metsänkäsittelytoimenpiteitä. Maaston muodot ja maaperä voivat edellyttää 50 metriä laajempaa suojavaiohykettä: tulee välttää näkymän avautumista pesään ja ennakoitava myrskyjen vaikutus puustoon.

Suojavaiohykkeen ulkopuolellakin tulee välttää kaikkea häiriötä pesimäaikana vähintään 500 metrin säteellä asutusta pesästä (häiriövyöhykkeellä). Pesimäajan ulkopuolella voidaan metsää käsitellä häiriövyöhykkeellä.

Suosittelavat ohjeet

Lisäksi on suositeltavaa, että suojavaiohykkeen ulkopuolella häiriövyöhykkeellä hakkuutoimenpiteissä vältetään jyrkän rajan muodostumista suojavaiohykkeen ja häiriövyöhykkeen välille esimerkiksi suosimalla jatkuvapeitteistä kasvatusta suojavaiohykkeen lähellä. On suositeltavaa jättää suojavaiohykkeeltä metsäyhteys laajempaan metsään, koska saarekkeeksi jäävä suojavaiohyke on erityisen altis kovalle tuulille.

Merikotkien suojeltavat pesäpaikat

Petolintujen pesäpaikkarekisterissä ovat näkyvissä tiedossa olevat merikotkan pesät, jotka ovat olleet käytössä viimeisen 10 vuoden ajanjaksona. Merikotkan pesät ovat yleensä vanhoissa ja vahvaoksisissa puissa ja voivat sijaita monenlaisessa metsässä, esim. luonnontilaisen kaltaisessa tai siemenpuuasentoisessa metsässä. Merikotkaparilla on usein käytössään 2–3 vaihtopesää, joita kotkat toisinaan vaihtavat. Pudonneet pesät poistetaan rekisteristä noin viiden vuoden kuluttua, kun tieto putoamisesta on saatu.

Metsänkäyttöilmoitusten käsittely merikotkien pesäpaikkojen lähellä

Kun tiedossa oleva merikotkan pesä on alle 500 metrin etäisyydellä metsänkäyttöilmoituksen alueesta, lähettää Metsäkeskus tämän ohjeen maanomistajalle, ilmoituksen laatijalle ja hakkuuoikeuden haltijalle. Kun pesä on alle 50 metrin etäisyydellä metsänkäyttöilmoituksen alueesta, lähettää Metsäkeskus tiedot pesästä ja metsänkäyttöilmoituksesta myös alueelliselle ELY-keskukselle.

Pesimäpaikkojen suojelu

Alueellinen ELY-keskus tutkii laji- ja tapauskohtaisesti alueen suojelumahdollisuudet. Jos pesäpuun välittömässä läheisyydessä sijaitsee metsälain 10§:n tarkoittama elinympäristö, voi maanomistaja tiedustella Metsäkeskuksesta alueen määräaikaisen ympäristötukisopimuksen mahdollisuutta.

Lisätietoja

Alueellinen ELY-keskus antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita luonnonsuojelulain ja tämän ohjeen soveltamisessa.